

Ecologisch veldonderzoek

Polderstraat 9 te Alblasserdam

Rapport nader onderzoek naar huismus, gierwaluw, steenmarter en vleermuizen

In opdracht van: VIB Assist

6 augustus 2021

Colofon

© 2021 Laneco / VIB Assist

Tekst en samenstelling: I. Brandsma BSc. & E. Rietveld MSc.

Tweede lezers: I. Brandsma BSc. & ir. D. van Pijkeren

Projectnummer: 148.20.03

In opdracht van: VIB Assist

Wijze van citeren: Brandsma, I. & Rietveld, E. (2021). *Ecologisch nader onderzoek Polderstraat 9 te Alblasserdam*. Laneco, Ede.

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de hierboven aangegeven opdrachtgever en Laneco. Noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	SOORTBESCHRIJVING	6
2.1	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS	6
2.2	GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	7
2.3	VLEERMUIZEN.....	7
3	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	9
3.1	ONDERZOEKSVRAAG	9
3.2	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	9
3.3	ONDERZOEKSRONDES.....	11
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	13
4.1	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS	13
4.2	GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN	14
4.3	VLEERMUIZEN.....	15
4.4	OVERIGE WAARNEMINGEN	17
5	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	18
5.1	HUISMUS	18
5.2	GIERZWALUW.....	18
5.3	STEENMARTER.....	18
5.4	VLEERMUIZEN.....	18
5.5	OVERIGE SOORTEN	19
BIJLAGE 1	WAARNEMINGEN OP KAART – HUISMUS.....	20
BIJLAGE 2	WAARNEMINGEN OP KAART – GIERZWALUW.....	21
BIJLAGE 3	LOCATIES CAMERA’S STEENMARTERONDERZOEK.....	22
BIJLAGE 4	WAARNEMINGEN OP KAART – PAARSEIZOEN 2020	23
BIJLAGE 5	WAARNEMINGEN OP KAART – KRAAMSEIZOEN 2021.....	24
BIJLAGE 6	LITERATUURLIJST.....	25
BIJLAGE 7	SOORTENBESCHERMING	26

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Polderstraat 9 te Alblasserdam is men voornemens nieuwbouw te realiseren. Hiervoor zal de bestaande bebouwing worden gesloopt, wordt het groen verwijderd en wordt het plangebied opnieuw ingericht.

Uit een door Laneco uitgevoerde quick scan flora en fauna (Rietveld, 2020), is geconcludeerd dat aanwezigheid van de volgende in de Wet natuurbeschermde beschermde soorten niet kan worden uitgesloten in de gebouwen en de bomen binnen het plangebied: huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*), steenmarter (*Martes foina*) en vleermuizen (gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*)).

Afbeelding 1: Globale ligging van het plangebied (rode contour) aan de Polderstraat 9 in Alblasserdam (ondergrond: PDOK Viewer, 2020).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt aan de Polderstraat 9 in de bebouwde kom van Alblasserdam. Ten westen van het plangebied ligt de haven van Alblasserdam met daarachter de rivier 'de Noord'. Ten oosten ligt industrieterrein 'Vinkenwaard'. Aan de zuidzijde van het plangebied loopt de snelweg A15 en ten noorden van de Polderstraat ligt de rivier 'De Alblas'.

Aan de west-, zuid en oostzijde wordt het plangebied begrensd door een sloot. Het plangebied bestaat, met uitzondering van de zuidzijde, voornamelijk uit verhard terrein en bebouwing. De zuidzijde bestaat uit een paardenrijbak, een weiland en een bomenrij. Van noord naar zuid bestaat de bebouwing binnen het plangebied uit: een woonhuis, een winkel/werkplaats, twee werkplaatsen, een botenstalling, een overkapping/opslag, verschillende garageboxen, een manege, een hooischaar, paardenstallen en nog een botenstalling.

Tijdens de quick scan flora en fauna (Rietveld, 2020) is vastgesteld dat het plangebied geschikt is voor huismus, gierwaluw, steenmarter en vleermuizen.

Men is voornemens de huidige bebouwing te slopen en het aanwezige groen te verwijderen om plaats te maken voor nieuwbouw.

Afbeelding 2: Indruk plangebied, van linksboven naar rechtsonder: woonhuis met winkel/werkplaats, twee werkplaatsen, paardenbak en paardenstallen met achterliggend groen.

2 SOORTBESCHRIJVING

2.1 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Alle vogels zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn). Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: ransuil (*Asio otus*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe verstering van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. De lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Huisumus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (bijvoorbeeld in dichte klimop). Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een soort die alleen in de zomer in Nederland aanwezig is. De gierzwaluw is echter erg kritisch ten aanzien van zijn nestlocatie. Alleen tijdens de broedperiode is de gierzwaluw (mannetje en vrouwtje afwisselend) op het nest te vinden. De rest van het jaar vliegt de vogel en rust op thermiek. Het nestmateriaal bestaat uit strootjes en veren die in de lucht worden verzameld. De gierzwaluw is een erg honkvaste soort die elk jaar naar dezelfde nestlocatie terugkeert. De soort broedt graag in kolonies.

2.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Steenmarter

Steenmarter is een overwegend gebouwbewonende soort en komt voornamelijk voor in steenachtige biotopen. Deze soort is vooral te vinden in de buurt van dorpen en boerderijen, waarbij ze de voorkeur geven aan een omgeving met kleinschalige landbouw, oude schuurtjes en heggen. De soort is een cultuurvolger en komt ook steeds meer voor in stedelijk gebied, al blijven elementen zoals bosjes, bermen en groenstroken noodzakelijk als foerageergebied.

2.3 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen worden globaal onderverdeeld in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Een groot aantal soorten overwintert in bunkers, grotten en kelders. Dit geldt ook voor sommige soorten die 's zomers in boomholten verblijven. Andere soorten vleermuizen verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten of achter de bast).

Vanaf begin april komen vleermuizen tevoorschijn uit hun winterverblijven. Afhankelijk van het weer verschijnt de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen de vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. In het paarseizoen, vanaf half augustus tot september, vallen de kraamkolonies uiteen. Sommige soorten vleermuizen trekken dan uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer- en winterverblijf. De meeste vleermuissoorten paren in deze periode. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1987).

De soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied en volgen daarbij lijnelementen zoals bomenrijen of bebouwing. Het behoud van zulke lijnelementen kan daarom cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn). Het plangebied en de directe omgeving is geschikt voor de

soorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*).

3 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

3.1 ONDERZOEKSVRAAG

Het doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor de beschermde soorten huismus, gierzwaluw, steenmarter en vleermuizen.

Wanneer effecten op deze beschermde soort(en) zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of de verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingreep worden aangevraagd.

3.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

3.2.1 *Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats*

Huisumus

Conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus bestond het onderzoek naar huismus uit twee gerichte veldonderzoeken tussen 1 april en 20 juni. De onderzoeken zijn tussen een uur na zonsopgang en een uur voor zonsondergang uitgevoerd door minimaal één persoon. Daarbij is geluisterd en gezocht naar de aanwezigheid van huismus en actieve nesten in het plangebied.

Gierzwaluw

Voor het gierzwaluwonderzoek zijn drie onderzoeks rondes uitgevoerd conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus. Tussen de rondes zaten minstens tien dagen en de onderzoeks rondes zijn uitgevoerd tussen 1 juni en 15 juli. Een van de rondes is uitgevoerd tussen 20 juni en 7 juli, in de periode dat er jongen zijn. Het onderzoek startte één uur voor zonsondergang en eindigde een half uur na zonsondergang. De onderzoeken zijn uitgevoerd door één tot twee personen.

3.2.2 *Steenmarter*

Voor het onderzoek naar steenmarter is gewerkt conform de onderzoeksmethode uit de Handreiking kleine marterachtigen van de Zoogdierverseniging en provincie Noord-Brabant (2017), waaraan ook de provincie Noord-Holland heeft bijgedragen. Gezien de grootte van het gebied zijn twee losse cameravallen geplaatst op geschikte plaatsen in het onderzoeksgebied. Op voorhand is op basis van de quick scan (Rietveld, 2020) een inschatting gemaakt van de grootte van het gebied met geschikte onderdelen van het leefgebied van steenmarter.

Gedurende het onderzoek zijn de camera's langs potentiële looproutes geplaatst. Het onderzoek heeft over een periode van ruim 7 weken plaatsgevonden in de periode mei tot en met juli, omdat gedurende deze periode de dieren het meest actief zijn en jonge dieren zich goed laten zien. De cameravallen zijn gedurende het onderzoek 3 keer

verplaatst binnen het onderzoeksgebied om zodoende zoveel mogelijk terrein te onderzoeken (zie par. 3.3. en bijlage 3). De camera's zijn tussendoor regelmatig gecontroleerd. Tijdens de controles zijn de batterijen in de camera's vervangen en zijn de SD-kaarten gecontroleerd en waar nodig vervangen.

3.2.3 Vleermuizen

Het onderzoek is verricht met behulp van een batdetector Pettersson D240X. De batdetector vertaalt het voor mensen onhoorbare ultrasone geluid van vleermuizen naar hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte. De geluiden zijn waar nodig opgenomen en later geanalyseerd in het programma BatSound en/of BatExplorer. Tijdens het onderzoek in 2020 is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek 2017 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Vanaf 2021 is het vernieuwde vleermuisprotocol in werking getreden (Netwerk Groene Bureaus, 2020). Het onderzoek in 2021 is dan ook uitgevoerd volgens dit nieuwe protocol.

Paarseizoen 2020

In het paarseizoen van 2020 zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen te onderzoeken. Ook is er gelet op aanwezigheid van vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. De avondrondes zijn uitgevoerd door twee personen. Gezien de locatie is geen onderzoek naar (massa)winterverblijfplaatsen uitgevoerd, omdat deze in de lage bebouwing niet worden verwacht.

Kraamseizoen 2021

Er zijn in het kraamseizoen van 2021 drie onderzoeksrondes tussen 15 mei en 15 juli om de aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken. Ook is gelet op aanwezigheid van vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. De drie onderzoeksrondes betroffen twee avondonderzoeken en één ochtendonderzoek. De avondonderzoeken zijn door vijf personen uitgevoerd om conform het vleermuisprotocol voldoende overzicht te hebben op de bebouwing. Het ochtendonderzoek is uitgevoerd door één persoon, omdat vleermuizen in de ochtend enige tijd zwermen en dit goed zichtbaar is. Vanwege de mogelijke aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis zijn de avondonderzoeken met een half uur verlengd en het ochtendonderzoek met een uur.

3.3 ONDERZOEKSRONDES

3.3.1 Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

Gierzwaluw

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder	Wind (Bft)	Temp. (°C)	Weer	Aantal onderzoekers
03/06/'21	20.52-22.22	21.52	0	18	Bewolkt	1
21/06/'21	21.04-22.34	22.01	1-2	16	Licht bewolkt	2
06/07/'21	20.56-22.26	21.56	2-3	15	Helder langzaam werd het bewolkt	2

Huismus

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder	Wind (Bft)	Temp. (°C)	Weer	Aantal onderzoekers
20/04/'21	10.00-11.15	/	0	13	Zonnig en windstil	1
09/05/'21	12.50-13.50	/	3	10	Bewolkt	1

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Steenmarter

Datum	Start/einde (uur)	Zon op/onder	Wind (Bft)	Temp. (°C)	Weer	Aantal onderzoekers
26/05/'21	20.00-21.30	/	2-3	11	Lichte miezer op het begin	2 (camera's geplaatst)
03/06/'21	19.30-20.30	/	0	18	Bewolkt	1 (camera's gecontroleerd en verplaatst)
17/06/'21	20.00-21.00	/	0-1	22	Helder	3 (camera's gecontroleerd en verplaatst)
06/07/'21	20.30-20.56	/	2-3	15	Helder langzaam werd het bewolkt	2 (camera's verwijderd)

3.3.3 Vleermuizen

Datum	Start/ einde (uur)	Periode	Zon op/ onder	Wind (Bft)	Temp. (°C)	Weer	Aantal onderzoekers
19/08/'20	22.00- 00.20*	Paar- seizoen	20.54	1	20	Eerste 20 minuten motregen, later droog. Continu bewolkt.	2
29/09/'20	20.20- 22.20	Paar- seizoen	19.20	2	15	Bewolkt	2
26/05/'21	21.30- 00.15	Kraam- seizoen	21.42	2-3	11	Licht miezer eerst 15 minuten, later droog	5
09/06/'21	02.21- 05.25	Kraam- seizoen	05.23	1-2	15	Helder	1
06/07/'21	21.40- 00.25	Kraam- seizoen	21.56	2-3	15	Helder langzaam werd het bewolkt	5

* Vanwege de motregen is het onderzoek verlengd, zodat conform het vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2017) de paarverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis is onderzocht. Daarnaast zijn gedurende de motregen ook in de manege en de paardenstallen gezocht naar activiteit van de gewone grootoorvleermuis. Van deze soort is bekend dat zij vaak foerageren in een stal of schuur met vee, omdat daar ook insecten aanwezig zijn.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Huismus

Eerste onderzoeksronde, 20 april 2021

Tijdens de eerste onderzoeksronde zijn geen huismussen in het plangebied waargenomen. Buiten het plangebied zijn drie territoriaal roepende mannetjes geconstateerd, twee ten westen van het plangebied en één mannetje ten oosten. Deze dieren vertoonden geen binding met het plangebied.

Tweede onderzoeksronde, 9 mei 2021

Op 9 mei zijn opnieuw geen huismussen in het plangebied waargenomen. Ten westen van het plangebied, op dezelfde locaties als tijdens de eerste onderzoeksronde, zijn twee territoriaal roepende mannelijke huismussen waargenomen. Deze dieren hadden geen essentiële binding met het plangebied.

Conclusie huismus

Gedurende het onderzoek naar huismus, maar ook gedurende overige onderzoeks rondes zijn geen huismussen in het plangebied waargenomen. Ten westen en ten oosten van het plangebied zijn drie territoriaal roepende mannetjes gezien. Deze dieren hebben geen binding met het plangebied.

Gierzwaluw

Eerste onderzoeksronde, 3 juni 2021

Tijdens de eerste onderzoeksronde zijn vier gierzwaluwen waargenomen. Ze vlogen over het plangebied heen zonder te gieren. Eén van de dieren vloog in onder een dakpan aan de noordwestzijde van het woonhuis (zie afbeelding 3).

Tweede onderzoeksronde, 21 juni 2021

Tijdens deze onderzoeksronde zijn vijf gierzwaluwen in het plangebied waargenomen. Vier dieren vlogen zonder te gieren over de noordzijde van het plangebied heen. Eén van de vier dieren vloog wederom in onder de dakpannen aan de noordwestzijde van het woonhuis (zie afbeelding 3). Nadat het individu was ingevlogen waren jonge dieren vanonder de dakpan te horen. Dit duidt op een actief nest van gierzwaluw. De vijfde gierzwaluw vloog hoog over de zuidzijde van het plangebied heen.

Afbeelding 3. Locatie van invliegende gierzwaluw (foto: Laneco, 2021).

Buiten het plangebied zijn vier tot vijf gierzwaluwen boven de wijk ten noorden van het plangebied waargenomen. De dieren hadden geen binding met het plangebied.

Derde onderzoeksronde, 6 juli 2021

Op 6 juli zijn drie gierzwaluwen boven de noordzijde van het plangebied waargenomen. De dieren bleven hier een kort moment foerageren. Daarnaast vloog één gierzwaluw uit vanonder de dakpan aan de noordwestzijde van de woning (afbeelding 3). Op het moment van uitvliegen en ook later op de avond waren er jonge gierzwaluwen te horen vanonder de dakpan. Aan de zuidzijde van woning is eveneens een invliegende gierzwaluw waargenomen. Deze vloog onder een losliggende dakpan op het schuine dak.

Conclusie gierzwaluw

In het plangebied zijn twee nestlocaties van gierzwaluw vastgesteld, één in de noordwestzijde van de woning onder een dakpan en een tweede aan de zuidzijde van de woning onder een dakpan. Uit de nestlocatie aan de noordwestzijde van de woning is ook twee keer het geroep van jonge dieren gehoord. In totaal zijn drie tot vier dieren foeragerend boven het plangebied waargenomen. De invliegende gierzwaluwen waren onderdeel van deze groep foeragerende dieren.

4.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Steenmarter

Eerste controle, 26 mei 2021 – 3 juni 2021

Op 3 juni 2021, ruim een week na plaatsing van de onderzoeksofstelling op 26 mei 2021, is de onderzoekslocatie bezocht voor de eerste controle van de camera's. Eén van de camera's moest verplaatst worden, omdat de silo waaraan de camera gemonteerd was, werd verplaatst. Gelijktijdig zijn de SD-kaartjes en batterijen gecontroleerd en waar nodig vervangen.

Op de wildcamera's is één dier meerdere malen vastgelegd, namelijk een gedomesticeerde kat. Er zijn geen opnames van steenmarter of andere beschermde diersoorten gemaakt.

Tweede controle, 3 juni 2021 – 17 juni 2021

Bij de controle voor de periode tussen 3 juni 2021 en 17 juni 2021 zijn wederom geen opnames van steenmarter of andere beschermde diersoorten gemaakt. De wildcamera's hebben enkel drie gedomesticeerde katten, waarvan één reeds is waargenomen in de eerste ronde, en een koppel wilde eenden (*Anas platyrhynchos*) vastgelegd.

Derde controle, 17 juni 2021 – 6 juli 2021

Ook bij de derde controle hebben de wildcamera's geen foto's gemaakt van steenmarter of andere beschermde diersoorten. Daarentegen zijn de drie gedomesticeerde katten wel weer vastgelegd.

Conclusie steenmarter

Tijdens het onderzoek naar steenmarter zijn geen waarnemingen gedaan van steenmarter of andere beschermde diersoorten.

4.3 VLEERMUIZEN

De waarnemingen van het onderzoek zijn weergegeven op de kaart in bijlage 4 en 5.

Paarseizoen 2020

Eerste onderzoeksronde, 19 augustus 2020

Tijdens de eerste onderzoeksronde zijn de soorten gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen.

Gedurende het onderzoek foerageerden twee tot drie gewone dwergvleermuizen langs de bomen en boven de weide aan de zuidzijde van het plangebied. Ten westen van het plangebied – aan de achterzijde van de woning ter hoogte van de Polderstraat nr. 5 – is een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Ook is een paarverblijfplaats waargenomen ten noorden van het plangebied, aan de overzijde van de watergang 'De Alblas'.

Twee ruige dwergvleermuizen foerageerden eveneens langs de bomen aan de zuidzijde van het plangebied en ook werd daar bij de bomen net buiten het plangebied een paarverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis vastgesteld.

Tweede onderzoeksronde, 29 september 2020

Tijdens deze ronde is enkel een gewone dwergvleermuis binnen het plangebied waargenomen.

Gedurende deze onderzoeksronde is in het plangebied een paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld bij de bomen aan de zuidzijde van het plangebied; deze vleermuis foerageerde ook regelmatig langs de bomenrij. Ten westen van het plangebied zijn twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Eén paarverblijfplaats is vastgesteld aan de achterzijde van de woning ter hoogte van de polderstraat nr. 5 en de tweede halverwege de straat in één van de tuinen aan de achterzijde van de woningen.

Conclusie vleermuizen paarseizoen 2020

Bij de bomen aan de zuidzijde van het plangebied is één paarverblijfplaats aangetroffen van gewone dwergvleermuis. Door het verwijderen van de bomen gaat deze

paarverblijfplaats verloren. Voor het beschadigen en vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Bij de bomen ten zuidoosten van het plangebied is een paarverblijfplaats van een ruige dwergvleermuis vastgesteld. Blijven deze bomen behouden, dan kan de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis mogelijk indirect verstoord door de geplande werkzaamheden en toekomstig gebruik. Men kan tijdens de werkzaamheden en bij toekomstig gebruik verstoring voorkomen door geen (bouw)licht op de bomen te richten.

Als deze bomen, die net buiten het plangebied staan, tijdens de geplande werkzaamheden ook worden verwijderd, zal de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren gaan. In dat geval is eveneens een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Gezien de aantallen dieren is het belang van het plangebied voor de beide soorten dwergvleermuizen niet groot.

Andere essentiële onderdelen van het leefgebied, zoals aanwezigheid van vliegroutes en belangrijke foerageergebieden van vleermuizen, zijn niet aangetroffen in en rondom het plangebied.

Kraamseizoen 2021

Eerste onderzoeksronde, 26 mei 2021

De eerste onderzoeksronde betrof een avondbezoek. Tijdens deze ronde is om 22.04 uur de eerste vleermuis, een gewone dwergvleermuis, waargenomen. In totaal zijn gedurende deze avond negen gewone dwergvleermuizen in het plangebied gezien. Twee tot drie gewone dwergvleermuizen foerageerden rondom de bebouwing in het plangebied. Drie gewone dwergvleermuizen foerageerden rondom de bomen ten zuiden van het plangebied. De overige drie gewone dwergvleermuizen passeerde de bomenrij aan de zuidzijde van het plangebied. Ze vlogen vanuit het westen in oostelijke richting.

Om 22.52 uur is een rosse vleermuis waargenomen. Deze vloog over de zuidzijde van het plangebied heen. Later, om 23.55 uur, vloog er ook een ruige dwergvleermuis over de zuidzijde van het plangebied heen. Tijdens deze onderzoeksronde zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in het plangebied. Ook zijn er geen andere soorten waargenomen in het plangebied.

Tweede onderzoeksronde, 9 juni 2021

De tweede onderzoeksronde betrof een ochtendbezoek. Tijdens deze onderzoeksronde zijn enkel gewone dwergvleermuizen waargenomen. De acht tot tien dieren foerageerden op verschillende locaties in en om het plangebied. Ze foerageerden ten noorden en ten zuiden van het woonhuis, aan de westzijde van het plangebied boven de voormalige paardenstallen en boven de paardenbak aan de westzijde van het

plangebied. De exacte locaties zijn terug te vinden op de kaart in bijlage 5. De laatste vleermuis vloog om 04.40 uur in het plangebied. Daarna zijn geen vleermuizen meer waargenomen.

Derde onderzoeksronde, 6 juli 2021

De derde onderzoeksronde betrof weer een avondronde. Tijdens deze ronde zijn enkel gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het eerste individu is waargenomen om 22.27 uur. In het plangebied foerageerden in totaal zes tot acht dieren. Eén individu vloog boven de parkeerplaats ten noorden van de manege. Deze gewone dwergvleermuis vloog ook regelmatig één van de voormalige paardenstallen in om te foerageren. In de halfopen hoischuur foerageerden ook twee gewone dwergvleermuizen. Drie gewone dwergvleermuizen vlogen aan de noordwestzijde van het plangebied, ten zuiden van het woonhuis en boven de voormalige paardenstallen. De overige drie tot vier dieren foerageerden rondom de bomen aan de zuidzijde van het plangebied.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen. Ook zijn tijdens deze ronde geen andere beschermde soorten waargenomen.

Conclusie vleermuizen kraamseizoen 2021

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen in het kraamseizoen zijn voornamelijk foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Ook vloog er een enkele ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis over het plangebied heen. Deze laatste twee soorten vertoonden geen binding met het plangebied.

De foeragerende gewone dwergvleermuizen vlogen op verschillende locaties in het plangebied, bijvoorbeeld om en in de bebouwing en rondom de bomen aan de zuidzijde van het plangebied. Het betrof op alle locaties slechts enkele, tot maximaal vier, dieren.

Er zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen, vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen aangetroffen in en in directe omgeving van het plangebied.

4.4 OVERIGE WAARNEMINGEN

Tijdens de onderzoeksronde op 21 juni 2021 naar gierzwaluwen is een langsvliegende boomvalk (*Falco subbuteo*) waargenomen. Deze beschermde soort vloog ten oosten van het plangebied in noordelijke richting en vertoonde geen binding met het plangebied.

5 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

5.1 HUISMUS

Bij het gerichte onderzoek naar huismus zijn geen nest-, foerageer- of rustlocaties aangetroffen van deze soort. Voor de geplande ingreep zijn er geen consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming voor huismus.

5.2 GIERZWALUW

Bij het gerichte onderzoek naar gierzwaluw zijn twee nestlocaties in de woning aan de noordzijde van het plangebied vastgesteld. Met de voorgenomen werkzaamheden worden deze nestlocaties aangetast. Voor deze aantasting dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en dienen er mitigerende maatregelen te worden getroffen. Deze maatregelen worden uitgewerkt in een projectplan die bij de ontheffingsaanvraag wordt gevoegd.

5.3 STEENMARTER

Bij het gerichte onderzoek naar steenmarter zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van steenmarter. Voor de geplande ingreep zijn er geen consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming voor deze soort.

5.4 VLEERMUIZEN

In het plangebied is één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. Door de voorgenomen werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren. Voor deze aantasting dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd en er dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. De maatregelen dienen te worden uitgewerkt in een projectplan die bij de ontheffingsaanvraag gevoegd wordt.

De paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis, die is aangetroffen in de bomen net buiten het plangebied, gaat verloren wanneer men ook deze bomen tijdens de geplande werkzaamheden verwijderd. In dat geval is eveneens een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Indien de bomen behouden blijven kunnen de werkzaamheden en toekomstig gebruik mogelijk leiden tot indirecte verstoring van de paarverblijfplaats. Men kan tijdens de werkzaamheden en bij toekomstig gebruik verstoring voorkomen door geen (bouw)licht op de bomen te richten.

In het plangebied zijn daarnaast voornamelijk foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, en een enkele overvliegende rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Er zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen waargenomen. Het plangebied vormt wel foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Ze foerageren om de bebouwing en

de begroeiing. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Daarnaast zal in de nieuwe situatie nieuwbouw gerealiseerd worden, waar gewone dwergvleermuis ook kan foerageren. Het wordt wel geadviseerd om in de nieuwe situatie opgaande (inheemse) begroeiing en naar beneden gerichte verlichting aan te brengen. Zo zal het (niet-essentiële) foerageergebied ook in de nieuwe situatie aanwezig zijn.

5.5 OVERIGE SOORTEN

Gedurende het onderzoek is tijdens de onderzoeksrondte naar gierzwaluw een andere beschermde soort waargenomen. Een boomvalk is langsvliegend waargenomen over de oostelijke grens van het plangebied. Het betrof een enkel individu en een enkele waarneming, waarbij het dier alleen over het gebied heen vloog en geen binding met het plangebied vertoonde. Het plangebied vormt dan ook geen essentieel onderdeel van het leefgebied van boomvalk. In dit kader is dan ook geen ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk voor boomvalk.

BIJLAGE 1 WAARNEMINGEN OP KAART – HUISMUS

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN OP KAART – GIERZWALUW

LEGENDA

- ▼ Invlieg-/uitvlieglocatie (roepende jongen)
- ↻ Foeragerend/overvliegend
- ↔ Overvliegend

BIJLAGE 3 LOCATIES CAMERA'S STEENMARTERONDERZOEK

LEGENDA

- Locatie 1
- Locatie 2
- Locatie 3 & 4
- Locatie 5

BIJLAGE 4 WAARNEMINGEN OP KAART – PAARSEIZOEN 2020

LEGENDA

● Gewone dwergvleermuis	- Foeragerend
▲ Gewone dwergvleermuis	- Paarverblijfplaats
● Ruige dwergvleermuis	- Foeragerend
▲ Ruige dwergvleermuis	- Paarverblijfplaats

BIJLAGE 5 WAARNEMINGEN OP KAART – KRAAMSEIZOEN 2021

LEGENDA

● Gewone dwergvleermuis	- Foeragerend
➔ Gewone dwergvleermuis	- Langsvliegend
● Ruige dwergvleermuis	- Foeragerend/langsvliegend
● Laatvlieger	- Foeragerend/langsvliegend

BIJLAGE 6 LITERATUURLIJST

Literatuur

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A., en Bongers, W. (1987). *Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors*. Soest, Nederland: Stichting Vleermuisonderzoek (Dr. Leo Bels Stichting).

Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine marter in relatie tot soortbescherming*. Zoogdierbescherming & Provincie Noord-Brabant.

Limpens, H., Mosterd, K., en Bongers, W. (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht, Nederland: KNNV Uitgeverij.

Kennisdocument Huismus, versie 1.0, BIJ12 juli 2017

Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0, BIJ12 juli 2017

Netwerk Groene Bureaus, Soortinventarisatieprotocol huismus, versie 1.1, juli 2017

Netwerk Groene Bureaus, Soortinventarisatieprotocol gierzwaluw, versie 1.1, juli 2017

Netwerk Groene Bureaus (2017). *Vleermuisprotocol 2017*.

Netwerk Groene Bureaus (2020). *Vleermuisprotocol 2021*.

Rietveld, E. (2020). *Quick scan flora en fauna Polderstraat 9 te Alblisserdam*. Ede, Nederland: Laneco.

Websites

Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). Geraadpleegd november 2020 van <https://www.vleermuis.net>

BIJLAGE 7 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage I

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten van onderdeel A van bijlage IV van de Habitatrichtlijn inclusief bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het Verdrag van Bonn, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Een project kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming wanneer een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van bijlage IV van de *Habitatrichtlijn* moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats.
- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Om een ontheffing te krijgen voor soorten van de *Vogelrichtlijn* moet worden voldaan aan een van de volgende belangen:

- Wanneer de volksgezondheid en/of de openbare veiligheid in het geding is.
- Wanneer de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is.
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor *nationaal* beschermde soorten:

Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming schrijft voor dat we nadelige gevolgen voor inheemse planten en dieren moeten voorkomen - of ze nu beschermd zijn of niet - en zorgvuldig met onze omgeving om moeten gaan. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.